

Maantieteelle emme voi mitään

Hattupäiset herrat päättivät nauttia puutarhurin herkkumehua, käsintehtyjä irtosukklaita ja talvista tuulta kevyempiä macaroneja. Samalla he ruotivat suomalaista mangakulttuuria.

KUVITUS JOONAS LEHTIMÄKI

Suklaan ensi puraisu!

Kasper: Miten mangan julkaiseminen on muuttunut Suomessa viime vuosina?

Jesper: Minusta viimeisten viiden vuoden aikana ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yksiä sarjoja alkaa, toisia loppuu.

Joonatan: Minusta koko ala on tässä välissä notkahtanut. Buumi meni ohi. Viisi vuotta sitten oltiin aallon harjalla, ja sieltä tultiin aika nopeasti alas. Parhaimmillaan mangakustantajia oli iso nippu Pauna Media Groupista Punaiseen jättiläiseen, ja Jalavakin suunnitteli *Samurai Executionerin* suomentamista. Nyt on enää pari kustantajaa, ja uusia avauksia tehdään turhan vähän.

Jesper: Kuulemani mukaan Egmont ei enää aio aloittaa uusia mangasarjoja. Pauna oli alusta lähtien löysät pois -asenteella liikkeellä.

Joonatan: Julkaisemista vaikeuttaa, että kenttä on tainnut pirstaloitua entisestään.

Jesper: "Jotkut", eli me, jämähdämme ja luemme niitä samoja juttuja hautaan asti. Mangon lukijat ovat vanhentuneet, mutta silti varttuneemmille tehtyä japanilaista sarjaku-

vaa ei juuri käännetä. Yksi viime vuosien harvoista käännösmangan ilmiöistä on ollut pikukulapsille suunnattu manga kuten *Chi's Sweet Home* ja *Happy Happy Clover*.

Monille "se juttu" on ollut sarjakuvien sijaan yhteisöllisyys ja Japani kulttuurisessa mielessä. Voi olla, että kun teinit vanhenevat, he kiinnostuvat yhä enemmän japanilaisen kulttuurin muista piirteistä kuin mangasta tai animesta. He tuntuvat työllistyvän kriisissä olevan kustannusalan sijaan esimerkiksi matkailun ja muodin alalle.

Joonatan: Suomi on tavattoman pieni kielialue. Kun manga tuli, se yhdisti tiettyä sukupolvea, mutta kukin tahtoo oman juttunsa. Alakulttuurit ovat väkisinikin pieniä...

Otetaan toinenkin tuulihattu!

Kasper: Mitä aikuisille suunnattua mangaa te sitten haluaisitte suomeksi, jos nyt unohdetaan kielialueen rajoitukset?

Joonatan: Yoshihiro Tatsumin ja Jiro Taniguchin mangoista voisi aloittaa. Tai voisi vetää överiksi, julkaista jotain Yoshiharu Tsugea tai sitä sanattomia, aika surrealistisia sarjoja tekevää tyyppiä... mikä hänen nimensä nyt on...
Tori Miki!

Jesper: Osamu Tezukan *Viidakon valtiaasta* ilmestyy eka osa pian [on nyt ilmestynyt, toim. huom.]. Tezukaa kovempaa nimeä ei voi saada, mutta myyntiä on vaikea ennustaa. *Viidakon valtiaan* menestys vaikuttaa paljon siihen, uskaltavatko kustantajat lähteä jatkossa kirjakauppapainoksiin. Kirjakauppa-markkina on ankara.

Tosin niin on kioskikauppakin. Kun manga tuli Suomeen, samalla luotiin uudenlainen julkaisukulttuuri. Pokkareita ei voinut tilata, joten menekki oli täysin kioskimyyntin varassa. Lehtipisteet olivat helisemässä: "Minne me laitetaan nää...". Nyt kirjojakin on enemmän myynnissä pokkareina ja lehtipisteillä on selkeät paikat, mutta kaikki on pienestä kiinni. Jos ensimmäinen tulokas *Dragon Ball* ei olisi ollut hitti ja *Ranmakin* myynyt hyvin, niin julkaisutoiminta olisi jäänyt vähäiseksi.

Joonatan: Joo, kaikki on suhteellista. Voi myös ajatella, että mangaa on julkaistu suomeksi aika runsaasti. Vielä 1980-luvulla oli käännetty vain yksi mangateos, *Hiroshiman poika*.

Alkaa olla sumpin paikka!

Kasper: Manga on tainnut vaikuttaa paljon siihen, miten moni nainen opiskelee sarja-

kuvien tekemistä nykyään. **Marko Turunen** kertoi, että hänen tänä vuonna Lahden kansanopistossa vetämässään ryhmässä ei ole ainuttakaan miestä! Aika harvasta innokkaasti mangaan paneutuneesta kuitenkin kuuluaan myöhemmin. Mistä se teidän mielestänne johtuu?

Joonatan: Jollain pitää elää. Surullisenkuuluista *Vartijat*-kokeilu kolmella eri piirtäjällä osoittaa, ettei ole helppoa luoda jatkuvia sarjoja, joista lukijat innostuisivat. Muutamia muitakin satunnaisia kokeiluja on ollut, mutta Hokuto Manga -kilpailukaan ei tainnut poikia mitään pysyvää. *Fimmanga*-antologiakin lopetti äskettäin, 12. numero jäi viimeiseksi.

Kasper: Suomalainen mangaväki on aktiivista mutta tuntuu käpertyneen alakulttuurimaisesti sisäänpäin. Tyydytäänkö jo saavutettuun tasoon eikä edes yritetä tosissaan? Vai minkä takia albumeja on ilmestynyt niin vähän – vaikka kotimaisia sarjakuva-albumeja julkaistaan tällä hetkellä enemmän kuin koskaan?

Joonatan: Vaikuttaisiko sukupuoli, niin ettei uskalleta? Vai onko kynnys tarjota liian korkea? Ja monille on tärkeämpää tehdä nättejä kuvia kuin tarinoita. Tosi iso osa man-

gavaikutteisesta jäljestä on puhdasta fanitaidetta. Sillä on eri tarkoitus. Yhteiset fanituksen kohteet yhdistävät maantieteellisesti aika hajanaista jengiä.

Ähky

Joonatan: Toisaalta aika moni nuori piirtäjä on selvästi mangansa lukenut, mutta kehittänyt siitä sitten jotain ihan omaa, kuten **Heta Happonen** *Harmaan pupun päiväkirjassa*. **Tea Tauriainen** on piirtänyt strippiä vakkarina Animeen monen vuoden ajan. Puhdas pseudomanga ei kuitenkaan toimi, sille ei ole yleisöä.

Kasper: Sama näkyy kyllä isommissakin sarjakuvakulttuureissa. Konservatiivisen Ranskan markkinoille on viime vuosina alkanut ilmaantua piirtäjiä ja jopa (!) bloggareita kuten **Boulet** ja **Penelope Bagieu**, jotka ovat selvästi lukeneet mangaa. He ovat kuitenkin huomioineet sovituksissaan ns. kansalliset erityispiirteet, ja monia muitakin vaikutteita näkyy selvästi. Sillä tavalla viihde ja taide kehittyvät.

Jesper: Mitä tarkemmin asiaa miettii, sitä enemmän tulee mieleen paljon nuoria tekijöitä, jotka sekoittavat esimerkiksi manga- ja eurovaikutteita tai amerikkalaista ja japanilaista tyyliä keskenään. **Tuuli Hypénin** *Nanna* esimerkiksi. **Emmiina Niemisen** *Wurr-koi-*

rasarja on myös hupaisa. **Henri Tervapuron** *Kätyrit* tarjoaa varsin hauskaa euroseikkailua mangavaikuttein. Onhan näitä.

Hyviä ja ehkä jopa julkaisukelpoisia tekijöitä on aika paljon. Paljon kilpistyy vanhaan tuttuun ongelmaan: ei ole kanavia saada sarjakuvaa julki. En itsekään oikein jaksa lukea juttuja netistä. Ja monet eivät – ihan oikein – halua lähteä omakustannebisnekseen.

Joonatan: Suomalaiselle sarjakuvalle on aina tullut suvantovaiheita, mutta yleinen linja on ollut ylöspäin. Välillä on tasaisempaa, mutta kärki on leventynyt koko ajan. Se takaa tulevaisuudenkin. Uskon, että paljon hyvää, mangavaikutteista suomalaista sarjakuvaa on tulossa.